

LO's forslag til et dansk EU formandskabsprogram

”Sæt gang i vækst og beskæftigelse i Europa igen”

Forord

LO har sammenfattet sine ønsker og forslag til det kommende danske EU-formandskab. Selvom de nationale formandskaber kun har begrænset indflydelse på den samlede europæiske dagsorden mener vi, at de muligheder, der findes, skal anvendes optimalt. Formandskabet vil blive anderledes end vi har kendt det tidligere, da der er kommet en fast formand for Det europæiske Råd og Danmarks forbehold betyder, at vi på en række områder har begrænset indflydelse.

Europa står midt i en økonomisk krise efter sammenbruddet på de finansielle markeder i september 2008 og den efterfølgende fokusering på en reduktion af staternes offentlige underskud har forstærket krisen i Europa. Vi ser nu omkring 25 mio. arbejdsløse, hvoraf en alt for stor gruppe er unge. Man kan frygte, at arbejdsløsheden stiger op til 30-32 mio. arbejdsløse. Den politik, som den danske regering skal præsentere i EU, skal have som hovedmål at reducere arbejdsløsheden og skabe en øget økonomisk vækst, som kan sætte gang i de europæiske økonomier igen.

Udgangspunktet for LO's forslag til formandskabsprogram er, at EU skal anlægge en balanceret tilgang til den politik, man fremlægger. Det indre marked skal ikke bestemme over borgerne, men borgerne skal bestemme over markedet. Det er derfor vigtigt, at den sociale dimension i EU fortsat udvikles. Den nuværende Kommissions indsats på dette område er stort set usynlig og den sociale dagsorden er forsvundet.

Det er vores håb, at Danmark kan bidrage til at finde løsninger på de spørgsmål af betydning for arbejdsmarkedet, som Kommissionen ikke har fundet en løsning på. Mest påtrængende er det naturligvis at finde en løsning på udstationeringsdirektivet, hvor EU-domstolen har forringet direktivet i væsentlig grad især ved at ændre det fra et minimumsdirektiv til et maksimumsdirektiv. Det er nødvendigt i forhold til alle de eksempler, vi ser på social dumping i de forskellige europæiske lande, at værtslandets løn og arbejdsvilkår efterleves.

Jeg håber regeringen og de europæiske institutioner vil finde inspiration i de forslag, som vi præsenterer i det efterfølgende. For Europa har netop nu behov for handlekraft for at skabe vækst i økonomierne så krisen kan overvindes.

Harald Børsting

I. Den økonomiske krise

Den aktuelle krise blev udløst af den finansielle sektors spekulative adfærd specielt gennem investeringer i tvivlsomme ejendomsprojekter og værdipapirer med meget høj risiko. Dette medførte, at Lehmann Brothers gik konkurs i september 2008 med deraf følgende kollaps i en lang række banker og mangel på likviditet i den finansielle sektor. Denne krise har ramt de fleste europæiske lande meget hårdt; og der er anvendt enorme summer for at redde bankvæsenet fra at bryde sammen. Irland er et skræmmende eksempel herpå. Dette, sammenholdt med at mange EU lande gennem flere år havde finansieret underskuddet på deres offentlige budgetter gennem låntagning, har medvirket til at forstærke krisen.

Krisen har vist en ting, som er fælles for USA og Europa, og det er, at der er behov for en langt mere effektiv kontrol med de finansielle institutioner og selv om krisens begyndelse nu er lidt på afstand, må det ikke give anledning til, at man undlader at gennemføre de nødvendige kontrolforanstaltninger. En effektiv europæisk og national kontrol med den finansielle sektor bør derfor have prioritet for formandskabet.

Under det danske formandskab vil man skulle behandle de første resultater fra de økonomiske semestre i medlemslandene, som danner rammerne om den økonomiske udvikling for EU i de kommende år. Den danske regering bør arbejde for en effektiv evaluering og opfordre til en ambitiøs politisk dagsorden, som kan skabe arbejdspladser. Dette vil også være de forventninger arbejdsmarkedets parter på europæisk plan vil have til det sociale trepartstopmøde under det danske formandskab.

En ting har dog været anderledes i denne krise end de kriser, vi så i 1970'erne, og det er, at valutakurserne, som følge af eurosamarbejdet har ligget fast. Tidligere forsøgte landene gennem devalueringer at opnå nogle kortsigtede gevinster på andre landes bekostning, som ikke medførte holdbare opsving i landenes eksport. I denne krise har alene Sverige betjent sig af en kraftig devaluering af den svenske krone og nok er den svenske økonomi stærk, men det skyldes også i stort omfang devalueringen og frasalg af offentlig ejendom. For de små økonomier er faste valutakurser en forudsætning for en stabil udvikling i økonomierne.

Dansk økonomi er et eksempel på, at en overgang til en stabil valutakurs ved at knytte kronen til euroen har haft en positiv udvikling på landets økonomi herunder et stærkt faldende renteniveau i forhold til udlandet.

LO foreslår:

At forårstopmødet og det sociale topmøde i foråret 2012 skal fokusere på at skabe flere arbejdspladser på overenskomstmæssige vilkår i Europa.

At der i forbindelse med forårets statusrapport under Det europæiske semester udarbejdes et afsnit om beskæftigelsesfremmende initiativer i medlemsstaterne.

Det betaler sig at samarbejde

Utallige økonomiske analyser har vist, at en koordinere økonomisk politisk indsats giver langt de bedste resultater, når der skal skabes økonomisk vækst i Europa. Det er ikke nok, at få lande fører en ekspansiv økonomisk politik, hvis de øvrige lande intet foretager sig. Hvis alle løfter i flok, vil der komme en positiv effekt på såvel vækst som beskæftigelse. Dette beviste præsident Rosevelt allerede i 1930'erne med sin New Deal i USA.

Desværre har de europæiske regeringer ansporet af Barroso-kommissionen valgt en helt anden strategi, og man har i stedet alene fokuseret på underskuddet på de offentlige budgetter. Alle lande introducerer nu spareplaner, som skal bringe det offentlige underskud ned på 3 % af BNP. På det seneste har Kommissionen direkte opfordret til indgreb i parternes frie forhandlingsrett. EFS har i brev til kommissær Olli Rehn advaret mod denne helt uacceptable adfærd. Det er kortsigtet og et opgør med den sociale dimension, der har været en del af grundlaget for opbygningen af det indre marked. Disse kortsigtede besparelser skaber vrede og frustration blandt almindelige lønmodtagere i stedet for, at landene gennemfører langsigtede strukturreformer, som gennemføres i overensstemmelse med nationale traditioner og i samarbejde med arbejdsmarkedets parter.

De omfattende demonstrationer, som vi så i efteråret 2010, viser den vrede som lønmodtagerne i de europæiske lande føler, og som desværre også giver sig udtryk i voksende tilslutning til de højrenationale partier.

Man løser ikke et lands langsigtede pensionsproblemer ved blot at hæve pensionsalderen. Det kræver også en langsigtet politik for at skabe et bæredygtigt pensionssystem baseret på en kombination af flere forskellige pensionsformer. Man kan også overveje, om det er klogt at hæve pensionsalderen, når mange europæiske lande er præget af en stor ungdomsarbejdsløshed. Pensionsspørgsmålet vil formentlig være et tema under det danske formandskab, da Kommissionen lancerer sin hvidbog om pensioner i 2011.

LO foreslår:

At den danske regering som en del af formandskabsaktiviteterne afholder en trepartskonference om fremtidige pensionssystemer herunder en præsentation af de danske arbejdsmarkedspensioner.

Hvem skal betale regningen

Når Europa er tynget af en stor offentlig gæld er der behov for, at landene øger deres indtægter. Filosofien om, at bare man giver store skattelettelser til de rige, så løser man alle økonomiske problemer, har vist sig ikke at være brugbar. Flere lande har prøvet denne medicin uden, at det er lykkedes at øge privatforbruget væsentligt, mens den private opsparing til gengæld stiger. En række lande specielt i Central- og Østeuropa er fascineret af at introducere "flat taxes", hvilket betyder, at alle betaler de samme procent i skat, således at den fattigste del af befolkningen betaler procentvis det samme som den rigeste del af befolkningen. Det er vores opfattelse, at man skal betale skat efter evne, og landene bør derfor have en vis progression i deres beskatningssystem. Det er også nødvendigt, at der bliver opkrævet den nødvendige skat til at finansiere den offentlige velfærd som sundhed og uddannelse.

Det er usandsynligt, at midler fra EU-budgetterne kan erstatte et skattefinansieret bidrag fra medlemsstaterne for fortsat at udvikle velfærden i de europæiske samfund.

Skattepolitikken er et nationalt anliggende, da den enkelte medlemsstat suverænt bestemmer over sin skattepolitik og hermed staternes indtægter. Men det skal ikke udelukkes, at man på europæisk plan kan diskutere, hvorledes man bedst anvender de skatteinstrumenter, som findes.

For eksempel kan forslaget om skat på finansielle transaktioner give et større provenu til det europæiske budget. Dette er en ny finansieringskilde og der er megen debat om det

mulige provenu, da kapitalen altid finder smutveje for at undgå skat. Men mange transaktioner mellem europæiske finansielle institutioner bliver foretaget direkte. EU-medlemslandene kan også medvirke til, at det bliver mere effektivt ved at afvikle egne arrangementer, som giver store virksomheder muligheder for at undgå skat. Her tænkes på lande og områder som Luxembourg, Irland, Nederlandske Antiller, De britiske Kanaløer m.fl.

Vi opfordrer derfor regeringen til at arbejde for at få gennemført en transaktionsskat og vi ser gerne, at denne diskussion videreføres i kredsen af G20-lande og i Den internationale Valutafond. Landene bør også fordomsfrit gå ind i en diskussion af de finansieringskilder, der er nødvendige for at finansiere en parallel udvikling af markedsvilkårene og det sociale Europa. Visse elementer i opgørelsen af selskabsskattegrundlaget og miljøafgifter var andre områder, man kunne forestille sig blev harmoniseret på europæisk plan.

EU's budget skal fremme vækst og beskæftigelse

Under det danske formandskab vil der være konkrete forhandlinger om EU's finansielle perspektiver fra 2013. Her fastlægges rammerne for budgettets størrelse og hvorledes EU skal anvende sine ressourcer. Her vil der være en grundlæggende diskussion af den samlede økonomiske ramme, hvor de store bidragsydere vil tale for et lavere budget, og den særlige engelske rabat vil også komme til diskussion igen.

For fagbevægelsen er det vigtigt, at EU's midler prioriteres til at iværksætte programmer, der kan skabe øget vækst og beskæftigelse, bl.a. bør forskningsprogrammerne forøges og deres anvendelsesområde skal gøres bredere, hvis EU fortsat skal være blandt de mest konkurrencedygtige regioner i verden.

Midlerne til strukturfondene skal kanaliseres til de absolut fattigst egne og regioner og der skal være en effektiv kontrol med, at midlerne anvendes og projekterne bliver gennemført. Det er vigtigt, at især Socialfonden bliver forøget, da der er et stort uddannelsesbehov for at udvikle medarbejderstaben til at kunne deltage i arbejdslivet fremover, hvor vilkårene vil ændre sig hurtigere end i dag. Strukturfondene kan udover at bidrage til en større sammenhængskraft i EU også bidrage til at løse den økonomiske krise gennem fremrykning af projekter og ved at understøtte initiativerne i EU-2020-strategien eksempelvis i forhold de unges vilkår og hele opkvalifiseringsindsatsen. I den forbindelse kan den offentlige sektor også bidrage til vækst og beskæftigelse.

Det vil være nødvendigt at foretage væsentlige besparelser i EU's landbrugspolitik. Det nuværende system fastholder nogle gamle strukturer i landbruget i stedet for at få den nødvendige strukturrationalisering i fødevarereproduktionen. Herudover bør man se kritisk på eksportsubsidierne, som i en række fattige lande umuliggør udviklingen af en lokal landbrugsproduktion. Vi er opmærksomme på, at dette tema skal ses i lyset af de igangværende forhandlinger i WTO, hvor EU skal opnå en aftale med USA om bortfald af eksportsubsidier. Omlægning af landbrugsstøtten skal ske så der tages højde for de ansattes behov for omskoling, efteruddannelse til at kunne varetage andre jobfunktioner.

Danmark bør arbejde for, at der overføres betydelige midler fra landsbrugspolitikken til aktiviteter, der fremmer europæisk erhvervsliv og eksport - ikke mindst omstillingen til en mere bæredygtig og grøn økonomi.

LO foreslår:

At skabelse af job såvel i de traditionelle erhverv samt i udvikling af nye grønne jobs bliver en afgørende prioritet under det danske formandskab. En ambitiøs politik på dette område kan forene de industripolitiske udfordringer, behovet for innovation samt styrke det generelle faglige uddannelsesniveau og forbedre Europas konkurrenceevne.

Udfordringerne for Europa

En afgørende udfordring for Europa er, at store generationer står foran pensionering samtidig med, at fødselsraten er faldende i mange lande. Dette betyder, at den europæiske befolkning ikke reproducerer sig selv. Det gør, at arbejdskraft kan blive en knap ressource for en fortsat udvikling af europæisk økonomi. Man skal derfor øge beskæftigelsesfrekvensen - specielt for kvinder - for at kunne udfylde alle job, eller man skal satse på en større indvandring til Europa. For at skabe den fornødne arbejdskraft og for at øge sammenhængen mellem privat- og arbejdsliv skal medlemslandene arbejde for at tilbyde børnepasningsmuligheder til en pris, som almindelige lønmodtagere kan betale.

Herudover skal der satses massivt på at øge uddannelsesindsatsen såvel på de grundlæggende uddannelser på alle kompetenceniveauer og i forhold til en stærkt forøget videre- og efteruddannelsesindsats. Det er vort mål, at mindst 95 % af en ungdomsårgang tager en form for kompetencegivende uddannelse enten på erhvervsskolerne eller i de videregående uddannelser. I Danmark lykkedes det i 1990'erne gennem en massiv indsats på uddannelsesområdet som et af de få lande i Europa at reducere arbejdsløsheden samtidig med, at man opretholdt en sund samfundsøkonomi.

Herudover vil det endvidere være nødvendigt for EU at satse på at fastholde de ældre længere på arbejde af frivillighedens vej. Det vil dog kræve, at arbejdsmiljøet forbedres så det sikrer mod nedslidning, hvilket er en forudsætning for et længere arbejdsliv.

Et særligt problem er ungdomsarbejdsløsheden, som i en række lande er skræmmende høj specielt for de uuddannede grupper. I en situation, hvor Europa står over for store demografiske udfordringer, er det en katastrofe, hvis den store gruppe af unge arbejdsløse aldrig finder fodfæste på arbejdsmarkedet. Vi hilser derfor de initiativer, som Kommissionen har præsenteret i initiativet "Unge på vej", velkommen. Det kan medvirke til at få de unge i uddannelse og ind på arbejdsmarkedet. Men dette initiativ skal følges op af en massiv indsats fra medlemslandene.

LO foreslår derfor:

At der tages konkrete initiativer, der følger op på de forslag i "Unge på vej" der får flere unge i beskæftigelse – herunder hvordan der følges op på en ungdomsgaranti.

Uddannelsesprogrammer, der sikrer de unge får en erhvervsmæssig uddannelse på alle niveauer og reducerer ungdomsarbejdsløsheden bør have høj prioritet.

At det danske formandskab tager initiativ til en drøftelse af sammenhængen mellem familie- og arbejdsliv og en forøgelse af erhvervsfrekvensen. En forøgelse af kvinders erhvervsfrekvens kræver et tilbud om børnepasningsmuligheder.

II. Et socialt Europa

Grundlæggende rettigheder herunder strejkeretten

Med Lissabontraktatens ikrafttræden den 1.12 2009 har Chartret om Den Europæiske Unions Grundlæggende Rettigheder helt ændret karakter. Som det fremgår af art. 6, stk. 1, i Traktaten om Den Europæiske Union, har chartret nu samme juridiske værdi som traktaterne. Chartret indeholder især i kapitel IV bestemmelser af betydning for arbejdsmarkedet. I art. 28 er indeholdt den bestemmelse, der sikrer forhandlingsretten og retten til kollektive aktioner. De grundlæggende rettigheder må også gælde for politi og militær.

De grundlæggende rettigheder er yderligere styrket ved traktatens art. 6, stk. 2, der fastslår, at Unionen tiltræder Den Europæiske menneskerettighedskonvention. Processen med at tilslutte sig menneskerettighedskonventionen er allerede sat i gang. Når konventionen er ratificeret af EU, vil det være muligt at klage over EU's institutioner – herunder EU-domstolen - til Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol i Strasbourg.

Det er vigtigt at understøtte processen med, at EU hurtigst muligt ratificerer Menneskerettighedskonventionen.

EU-domstolen har i en række sager fortolket reglerne om det indre marked med de fire friheder som vigtigere end forhandlingsretten og strejkeretten. Dette er senest sket i sagen C-271/08 om tyske arbejdsmarkedspensioner på det offentlige område. Her udtaler domstolen i relation til chartrets art. 28, at udøvelsen af den grundlæggende ret til kollektive forhandlinger skal være i overensstemmelse med kravene ifølge de friheder, der er beskyttet i traktaterne.

Denne situation er helt utilfredsstillende. Da domstolens afgørelse bygger på en fortolkning af traktaterne, er det nødvendigt med ændring af netop disse regler. EFS har i forbindelse med tidligere sager udarbejdet et forslag til en protokol om forholdet mellem økonomiske frihedsrettigheder og grundlæggende sociale rettigheder på baggrund af sociale fremskridt. Art. 3 i dette forslag fastsætter, at sociale rettigheder skal have forrang for økonomiske friheder. EFS-forslaget er vedlagt dette program som bilag 1.

Formandskabet må arbejde for at få indføjet EFS's forslag til Protokol om Sociale Fremskridt i traktaten da det ikke er realistisk, at der bliver en gennemgribende revision af EU-traktaterne de første mange år; men der er andre tidspunkter, som vil kunne anvendes: Den netop bebudede traktatændring for at stramme den økonomiske disciplin vil være en oplagt mulighed for at give Europas arbejdstagere en effektiv beskyttelse, ellers vil det kunne ske i forbindelse med Kroatiens og eventuelt Islands optagelse i EU, som forventes inden for de kommende år.

LO opfordrer den danske regering til at arbejde for, at en social klausul medtages i EU's traktatgrundlag.

Arbejds miljø

Under formandskabet vil den nye arbejdsmiljøstrategi være på dagsordenen, da den nuværende strategi udløber ved udgangen af 2012. Forberedelserne til næste arbejdsmiljøstrategi for 2013-2020 er allerede i gang i arbejdsgruppen om EU-strategien under Kommissionens rådgivende udvalg om arbejdsmiljø.

For fagbevægelsen er det vigtigt, at der i EU arbejdes for et godt og sundt arbejdsmiljø som sikrer, at medarbejderne ikke nedslides og kan have et fuldt arbejdsliv. Herudover har det betydning for medarbejdernes tilfredshed på arbejdsmarkedet, at der er etableret trygge og sikre rammer. Det er vores opfattelse, at en velfungerende sikkerhedsorganisation på arbejdsmarkedet er af stor betydning i forhold til, at reglerne efterleves og der løbende er en dialog for at forbedre arbejdsmiljøet.

Som en faglig mærkesag vil vi fokusere på forebyggelse på arbejdspladsen, herunder brug af arbejdspladsvurderinger (APV) som et forebyggende værktøj. Det bliver helt sikkert et vigtigt element i den nye arbejdsmiljøstrategi.

Samtidig er temaet for de europæiske arbejdsmiljøuger i 2012 og 2013 ”forebyggelse på arbejdspladsen og virksomhedernes interne arbejdsmiljøarbejde”, hvilket kan understøtte relevansen af at afholde en formandskonference om netop dette tema. I Danmark har man ændret reglerne om arbejdsmiljøorganisationen, så arbejdsgivere og arbejdstagere i samarbejde kan beslutte, hvordan de vil organisere arbejdsmiljøarbejdet på deres arbejdsplads. Det vil være interessant med en udveksling af forskellige måder at gribe arbejdsmiljø an på og det vil være til gensidig inspiration, både på samfundsplan og på arbejdspladsniveau.

APV kan udvikles til at blive et forebyggende værktøj, som arbejdsgiver og medarbejdere på den enkelte arbejdsplads sammen kan bruge til at forbedre arbejdsmiljøet. I forbindelse med arbejdet på europæisk plan med at fjerne administrative byrder er det imidlertid foreslået at fjerne skriftlig APV for små virksomheder samt at begrænse Arbejdstilsynets besøg på virksomhederne.

En gennemførelse af sådanne forslag er direkte katastrofalt, da det vil betyde flere ulykker og mere nedslidning med øgede udgifter for samfundene, virksomhederne og medarbejderne. Kommissionens forslag er alene baseret på en opgørelse af omkostningerne og ikke en beregning af gode arbejdsforholds kvalitative aspekter.

Følgende direktiver kan være på dagsordenen under det danske formandskab:

Direktivet om **Muskel- og skeletbesvær**, som i øjeblikket er genstand for økonomiske konsekvensberegninger i Kommissionen. Derefter kommer en høringsfase og der er en sandsynlighed for, at det bliver under det danske formandskab, at dette direktiv skal behandles.

Direktivet om **Elektromagnetiske felter** kan også være på dagsordenen i formandskabsperioden. Det er et direktiv, der egentlig var besluttet at sætte i værk i 2008, men som det lykkedes radiografer i Europa at få taget af bordet, fordi de mente, det ville forhindre deres arbejde med kræftsyge børn, der skal scannes. Direktivets ikrafttræden blev udskudt 4 år, så nye undersøgelser kunne sættes i værk.

Implementering af REACH, som er forordningen om kemiske stoffer, hvor der skal holdes øje med kandidatstofferne til listen over farlige stoffer samt benyttelsen af nanomaterialer.

Revision af **cancerdirektivet**, hvor der er flere kræftfremkaldende stoffer, der bør tilføjes på listen.

LO opfordrer regeringen til at sætte arbejdsmiljøet højt på listen over prioriterede emner under det danske formandskab.

Arbejdstid

Spørgsmålet om længden af den ugentlige arbejdstid har i mange år optaget fagbevægelsen i Europa. Hvor meget man arbejder er noget, der har direkte indvirkning på de ansattes sundhed og sikkerhed, og EU's direktiv om arbejdstid skal derfor ses som en beskyttelse af lønmodtagerne. Kommissionen forsøger at ændre dette direktiv så det bl.a. bliver lettere for medlemslandene at fravige den maksimale ugentlige arbejdstid. Et første forsøg på dette blev i efteråret 2008 effektivt stoppet af Europa-Parlamentet, som nedstemte Rådets fælles holdning, hvorved forslaget bortfaldt. Kommissionen har nu indledt konsultationer af arbejdsmarkedets parter i henhold til reglerne i traktatens art. 154 og 155.

Rådet bør nu erkende, at en løsning kræver en fleksibilitet, som kun opnås ved, at man i de enkelte sektorer gennem kollektive overenskomster fastlægger arbejdstiden. Kan parterne ikke blive enige om en løsning om arbejdstiden, er det direktivets maksimumsregler, der er gældende.

Hvorvidt arbejdsmarkedets parter ønsker at indgå forhandlinger om en revision af direktivet i henhold til reglerne i traktatens art. 154 vil tidligst være afklaret i slutningen af februar. Hvis dette ikke er tilfældet vil Kommissionen fremsætte et forslag i slutningen af 2011 således, at sagen er på dagsordenen under det danske formandskab.

Regeringen opfordres til at finde en løsning på arbejdstidsdirektivet som ikke giver medlemslandene ret til at fravige reglerne om en højeste arbejdstid.

Medarbejderindflydelse

Direktivet om Europæiske Samarbejdsudvalg er en meget betydningsfuld mulighed for at medarbejderne kan få viden om forholdene i koncerner, der opererer på tværs af landene i EU. Direktivet sikrer en direkte kommunikation mellem ledelse og ansatte, og det sætter nogle bestemmelser op for, hvordan information og høring defineres og gennemføres. Virksomheder med en høj grad af medarbejderindflydelse er langt bedre i stand til at træffe effektive beslutninger, da det sker i samarbejde med virksomhedens vigtigste ressource – deres medarbejdere. Direktivet blev revideret i 2009, og skal i den nye form være implementeret inden 5. juni 2011.

Mange forbund og deres europæiske organisationer opfordrer sine medlemmer i transnationale koncerner til ikke at indlede forhandlinger om etablering af europæiske samarbejdsudvalg, uden man har et godkendt mandat, ligesom aftaler skal godkendes i den europæiske organisation. Det er vigtigt, at forhandlingerne om europæiske samarbejdsudvalg foregår mellem repræsentanter for de faglige organisationer.

Traktaten indeholder mulighed for, at arbejdsmarkedets parter på europæisk plan inden for rammerne af den sociale dialog kan indgå aftaler, hvilket er sket i forhold til telearbejde samt stress og vold på arbejdspladsen. Sådanne aftaler har ikke nogen tvistløsningsmekanisme indeholdt, og der er således ingen mulighed for ad juridisk vej at gennemtvinge aftalernes overholdelse. Der er behov for oprettelse af et supplerende EU-fagretsligt system med deltagelse af dommere udpeget af de sociale parter, som kan behandle manglende efterlevelse af de indgåede aftaler.

Kommissionen har fremlagt et forslag til European Private Company uden regler om medarbejderindflydelse, som det kendes i de regler, der er gældende i statuten for Det europæiske Selskab. Vi opfordrer regeringerne til at få bragt medarbejderindflydelsen i EPC på

linje med de allerede gældende regler andre steder i EU's selskabsret. Forslaget skal genbehandles i henhold til reglerne i den nye traktat og Europa-Parlamentet bliver nu medlovgiver og vi håber parlamentet vil fastholde en progressiv linje i forhold den endelige tekst.

Som led i Kommissionens bebudede fitnesscheck vil direktivet om medarbejderrepræsentation i de europæiske selskaber skulle bringes i overensstemmelse med den øvrige terminologi for information og høring. Denne sag vil muligvis være på dagsordenen under det danske formandskab og vi forudsætter, at man ikke vil medvirke til at svække lønmodtagernes mulighed for indflydelse. I samme forbindelse vil der ske et review af direktivet om kollektive afskedigelser KOM 59(1998) og direktivet om virksomhedsoverdragelse KOM 23(2001).

LO opfordrer til, at regeringen som led i året for aktivt medborgerskab:

Fokuserer på de udfordringer, som medarbejdernes repræsentanter møder i deres deltagelse i europæiske samarbejdsudvalg og andre partsorganer på europæisk plan. En sådan fokus vil give den enkelte nogle værktøjer og højne den almene forståelse i virksomhederne for de muligheder, EU kan tilbyde for at øge medarbejdernes indflydelse.

Ligestilling

Det europæiske arbejdsmarked er fortsat kønsopdelt, hvilket medfører en række ligestillingsudfordringer og ikke mindst ulige løn mellem mænd og kvinder. Da denne opdeling ikke ens landene imellem, ligger der en særlig opgave i at udfordre den kultur, der ligger til grund for kønsopdelingen. En mere ligelig fordeling af kvinder og mænd på de nationale arbejdsmarkeder er en fremtidssikring mod ufleksibilitet, flaskehalse og den demografiske udvikling i Europa. Strukturerne er forskellige på tværs af EU, og en gensidig læring på tværs af medlemsstaterne bør systematiseres.

Ligeledes bør der vedtages nogle fælles målsætninger for at formindske lønforskelle mellem mænd og kvinder, så EU-landene har nogle fælles referencepunkter. Begrebet 'arbejde af samme værdi' bør være et pejlemærke i EU's politikker.

For at opnå Europa-2020-strategiens målsætning om en europæisk beskæftigelsesfrekvens på 75 %, skal der gøres en særlig indsats for at få flere kvinder ud på arbejdsmarkedet og få ændret de mange deltidsstillinger til fuldtidsstillinger. Herunder er det nødvendigt, at formandskabet stiller sig i spidsen for at kortlægge, hvorfor det ofte er kvinder, der ansættes i deltidsstillinger, og hvad der skal til for få nedbragt andelen af kvinder på deltid.

For at sikre en høj erhvervsfrekvens for både mænd og kvinder, og for at sikre at familie- og arbejdsliv kan hænge sammen, så det fortsat er attraktivt at få børn, skal barsels- og forældreorlovsbetingelserne forbedres. Kommissionen har bebudet en høring af arbejdsmarkedets parter om sammenhængen mellem arbejdsliv og familieliv. Det er vigtigt, at forældre får mulighed for at holde barselsorlov på fuld løn efter fødslen, og det er af stor betydning, at forholdene for fædres orlov forbedres. Dels er det et stigende ønske fra fædrenes side, at de også har mulighed for at holde orlov i forbindelse med fødsler, og dels vil det sikre, at kvinder og mænds karrieremuligheder sidestilles. EU-regler på dette område skal respektere national praksis og de indgåede kollektive overenskomster.

LO opfordrer regeringen til:

At tage initiativ til en sammenlignende undersøgelse af EU- landenes kønsopdeling på arbejdsmarkedet.

At regeringen forfølger det spor, som det belgiske formandskab og den pågældende kommissær har lagt, og arbejder for en ambitiøs strategi på ligelønsområdet.

At der afvikles en konference for at se på sammenhængen mellem offentlig omsorg, flexicurity, fødselsrater, kvinders erhvervsfrekvens og hvorledes ligestilling mellem kønnene fremmes.

III. Arbejdskraft og kvalifikationer

Arbejdskraftsbehov

Europa-2020-strategien har fastlagt, at den samlede erhvervsfrekvens skal op på 75 % af arbejdsstyrken. For Danmarks vedkommende ser vi gerne en mere ambitiøs målsætning. Det er afgørende, at formandskabet sætter sig i spidsen for at nå denne målsætning, hvis EU skal være en af de stærkeste økonomiske regioner i Verden.

Det kræver først og fremmest en massiv indsats for at tilpasse den samlede arbejdsstyrke i EU til fremtidens behov. Hvis kompetencerne i den nuværende arbejdsstyrke ikke tilpasses, vil EU nemlig have det samme antal arbejdsløse om 10 år, som i dag. Selvom EU vil opleve et faldende udbud af arbejdskraft frem mod 2020, da flere forlader arbejdsmarkedet end der tilgår, er dette ikke tilstrækkeligt til at kompensere for den faldende efterspørgsel efter især ufaglærte lønmodtagere. Dette skyldes, at 1/3 af EU's befolkning er ufaglærte, og deres job er gradvist ved at forsvinde til lande uden for EU.

Analyser peger på, at i 2020 vil alene andelen af job med behov for et højt uddannelsesniveau stige fra 25 procent til 31,5 procent, og andelen af job til kvalifikationer på mellemniveau vil være ca. 50 procent i 2020. Sammenlignet med andre nationer og regioner i Verden, vil EU være langt bagud på viden og kompetencer.

Dette betyder et massivt behov for opkvalificering af den eksisterende arbejdsstyrke og for at sikre, at de kommende generationer øger deres tilgang til uddannelsessystemet.

Livslang læring

Det er nødvendigt med opkvalificering og efteruddannelse af de arbejdsløse på europæisk plan. Arbejdsløse skal ikke spille tiden på kunstig aktivering, men bruge den til ægte kompetencegivende uddannelse og træning.

Det er særligt en national opgave, men den har også en europæisk dimension. På europæisk niveau skal der fastlægges det mål, at ufaglærte i en arbejdsløshedsperiode får løftet deres kompetencer til faglært niveau, mens faglærte deltager i efteruddannelse, der giver dem et mærkbart kompetenceløft.

Erhvervsuddannelserne

Det er en topprioritet styrke og udvikle erhvervsuddannelsesområdet. Arbejdsmarkedets parter har været involveret i den såkaldte "Københavnproces", der har været arbejdet med inden for erhvervsuddannelsesområdet siden 2002. De faglige organisationer bidrager gerne til at fortsætte denne proces, men ønsker at vi i den kommende periode kan blive mere konkrete og arbejdsmarkedsrelaterede end i de forudgående 8 år i Københavnprocessen.

Erhvervsuddannelserne skal knyttets både til et socialt inklusionsperspektiv, et beskæftigelsesperspektiv, fremtidssikring af kvalificeret arbejdskraft og give adgang til videreuddannelse. Det er i den forbindelse vigtigt, at erhvervsuddannelser ikke alene skal give jobspecifikke kompetencer, men også sikre en bred vifte af mere almene, sociale og personlig kernekompetencer.

Udviklingen af såvel grundlæggende erhvervsuddannelse ("IVET") som erhvervsrettet voksen- og efteruddannelse ("CVET") er afgørende for både Europa-2020-strategiens beskæftigelsesmålsætning og målsætninger om at bekæmpe fattigdom og marginalisering.

Fastholdelse i uddannelse

I hele EU er det en opgave at få nedbragt frafaldet fra uddannelser – og især frafaldet fra ungdomsuddannelser er alvorligt, da det betyder, at de unge kommer til at stå helt uden kvalifikationer efterfølgende. EU skal videreføre arbejdet med at holde de enkelte lande fast på den fælles målsætning om at reducere frafaldet og skal understøtte arbejdet med fælles erfarings- og metodeudveksling med henblik på at formindske frafaldet.

Folkeskolen skal kunne give erhvervsorienterede tilbud til de unge, der på den ene eller anden måde kører fast i et bogligt forløb. Med de demografiske udfordringer EU står overfor er der ikke plads til at unge dropper ud af uddannelsessystemet, da man mangle kvalificeret arbejdskraft.

Den europæiske Socialfond

Den europæiske Socialfond spiller en vigtig rolle når det gælder mulighederne for at uddanne og opkvalificere arbejdskraften. I forbindelse med fastlæggelsen af budgettet for 2013 og fremover er det nødvendigt, at der afsættes tilstrækkelige midler til at øge arbejdskraftens kompetencer. En velkvalificeret arbejdskraft er en forudsætning for, at det europæiske erhvervsliv er rustet til fremtiden. Ved detailudformningen af reglerne skal det sikres, at der tages højde for behovet for at udvikle et mere bæredygtigt erhvervsliv baseret på renere teknologi og grønne job.

Det er vores opfattelse, at Socialfonden spiller en vigtig rolle for udviklingen af et socialt Europa og gennemførelsen af de europæiske beskæftigelsesmålsætninger, da man målretter midlerne til en fremtidssikring af arbejdskraften. Fonden skal ikke sammenblandes med de øvrige strukturfonde, som det har været foreslået, og det må sikres, at medlemslandene ikke kan anvende de afsatte midler til andre formål end de definerede kerneaktiviteter.

Behov for mobilitet

De fleste EU-lande vil fremover have behov for at tiltrække arbejdskraft udefra. Der vil derfor blive behov for en langt større mobilitet i Europa. Skal der ske en udvikling kan man ikke have arbejdsløshed i en region og mangle arbejdskraft i en anden region. Det er dog en forudsætning, at dette sker frivilligt.

Traktaten om det indre marked understøtter den fri bevægelighed og der er udviklet regler om vandrende arbejdstageres vilkår herunder ret til sundhedsydelse – forordning KOM 883(2004). Men der er stadig mange barrierer, når man skal flytte fra et land til et andet. EU bør arbejde for, at hvert land har et system med kontaktpunkter, så man kun skal henvende sig ét sted for at få ordnet de formelle ting, når man flytter til et EU-land. I dag ser man, hvorledes folk skal gå fra det ene kontor til det andet for at få bragt deres forhold i orden.

En forudsætning for arbejdstagere fra andre lande ikke møder problemer er, at den pågældende efterlever værtslandets regler om løn og arbejdsforhold. I dag udfoldes en stor fantasi for at sikre sig billig arbejdskraft og for at slippe for at betale sine bidrag til det offentlige. Formandskabet bør derfor have en indsats mod social dumping som en af sine absolutte hovedprioriteringer.

LO opfordrer regeringen til:

At arbejde for en videreførelse og styrkelse af den såkaldte Københavnproces, så de faglige uddannelser kommer i fokus på EU-niveau.

At arbejde for at livslang læring, herunder ikke mindst voksne ufaglærtes kompetenceudvikling bliver højt prioriteret i EU's uddannelsespolitik.

At afvikle en trepartskonference om udvikling af faglige uddannelser som et middel til at skabe øget beskæftigelse og økonomisk vækst.

IV. Social dumping

Det indre marked er omdrejningspunktet for EU-samarbejdet og en central del af det, der binder landene sammen i EU. Men implementeringen af det indre marked bringer en række problemer og udfordringer med sig. For fagbevægelsen er det især, at firmaer, der hurtigt flytter frem og tilbage over grænserne, har nemmere ved at omgå reglerne. Dette gælder både de arbejdsretlige regler og også reglerne om skat, moms og sociale bidrag.

Social dumping viser sig på flere måder. Der er dels tale om virksomheder, der flytter fra et land med gode løn- og ansættelsesvilkår til lande med væsentligt ringere løn- og arbejdsvilkår eller en ringere håndhævelse af de vilkår, der rent faktisk findes. Det er her vigtigt at sikre, at de minimumsregler, der findes i form af EU-direktiver, håndhæves effektivt. Flere undersøgelser viser imidlertid, at fx arbejdstids- og udstationeringsdirektivet håndhæves i ringe omfang. Der er problemer med både overvågningen af reglernes overholdelse samt med effektive sanktioner i de tilfælde, hvor der er brud på reglerne.

Der er også tale om social dumping, når fx udenlandske byggefirmaer medbringer egen arbejdskraft til værtslandet og beskæftiger dem på hjemlandets vilkår. Her er opgaven at sikre, at det er værtslandets arbejds- og lønvilkår, der finder anvendelse, så der sker en ligebehandling af værtslandets og de udenlandske håndværkere.

Der findes en række svar på disse udfordringer:

EU-retten må give muligheder for, at man kan sikre ligebehandling mellem værtslandets lønmodtagere og de udenlandske lønmodtagere, der medbringes af de udenlandske virksomheder. Her må man have vedtaget den sociale protokol, som EFS har foreslået, og som sætter de fundamentale fagforeningsrettigheder i form af forhandlingsret og konfliktret over traktatens regler om det frie marked.

Udstationeringsdirektivet, som EFS har vedtaget en række ændringsforslag til, må suppleres af regler, der sikrer mod omgåelse. Kommissionen har bebudet en forordning i slutningen af 2011, som således også vil være en del af dagsordenen for det danske formandskab.

Der må være nem adgang til at identificere de udenlandske virksomheder, der opererer i et værtsland. Endelig må man overveje, at ansvaret for, at der betales efter reglerne, strækkes ud, så ikke kun arbejdsgivervirksomheden hæfter. I et kædeansvar vil også andre være an-

svarlige for betalingerne til lønmodtagerne og det offentlige. Det kan være fx bygherren eller en hovedentreprenør.

Ligeledes skal vi fortsætte arbejdet med at sikre, at EU's udbudsregler kan bruges til at håndhæve ordentlige løn- og arbejdsvilkår samt forholde sig til diskussionen om, hvordan man sørger for, at den offentlige sektor beskyttes, og at medlemsstaterne selv har ret til at regulere offentlige tjenester.

Der skal etableres en effektiv registrering, opfølgning og kontrol af overholdelse af gældende løn- og ansættelsesvilkår. En sådan kontrol skal gennemføres i samarbejde med arbejdsmarkedets parter. Det er vigtigt, at en sådan registrering også omfatter tredjelandsstatsborgere.

LO opfordrer regeringen til:

I forbindelse med Kommissionens lancering af forordningen om udstationering at sikre en effektiv overholdelse af de arbejdsretlige direktiver i samarbejde med Kommissionen.

Kommissionen bør oprettes en egentlig tilsynsmyndighed i relation til håndhævelsen af de arbejdsretlige direktiver. Medlemslandene skal årligt rapportere til tilsynsmyndigheden og arbejdsmarkedets parter skal have en egentlig klageadgang til tilsynsmyndigheden. Tilsynsmyndigheden skal årligt udgive en rapport om sit arbejde.

V. Industripolitik og innovation

EU's industripolitik

Den europæiske industripolitik har til formål at skabe gode rammevilkår for europæisk industri, så alle virksomheder oplever et understøttende erhvervsklima. Et system med sektorstøtte og anden direkte statsstøtte vil alene føre til markedsfordrejning og protektionisme. På den anden side skal EU ikke lukke øjnene for, hvad der sker i andre dele af verden i forhold til at understøtte erhvervslivet, og man skal derfor benytte sig af de regler om handelspolitisk beskyttelse, som findes i WTO-traktaterne.

En afgørende opgave for EU i handelspolitikken er at sikre, at alle bilaterale handelsaftaler med lande eller regioner skal indeholde bestemmelser om respekt for de grundlæggende arbejdstagerrettigheder, hvilket også gælder aftaler indgået i WTO-regi jf. rådskonklusionerne forud for WTO's ministerkonference i Seattle i 1999.

Kommissionen har netop lanceret et nyt handelspolitisk udspil og der vil op til det danske formandskab være en vis handelspolitisk aktivitet, da man igen vil søge at afslutte DOHA-forhandlingsrunden. EU satser parallelt med WTO-forhandlingerne på at indgå bilaterale handelsaftaler med interessante handelspartnere og en aftale med Sydkorea er netop blevet indgået med regler om arbejdstagerrettigheder og bæredygtighed samt en beskyttelsesklause. Forhandlingerne med Indien er langt fremme og aftalen bør følge rammerne for aftalen med Sydkorea.

Under det danske formandskab skal der forhandles nye generelle toldpræferencer for udviklingslandene og nye principper for handel og udvikling. For LO er det vigtigt, at der sker en differentiering af udviklingslandene, hvor lande som Kina, Indien og Brasilien stadig påberåber sig at være udviklingslande.

LO opfordrer regeringen til:

At arbejde for, at EU's bilaterale handelsaftaler respekterer de grundlæggende ILO arbejdstagerrettigheder. Det skal samtidig sikres, at serviceaftalerne fastslår at overholdelse af værtslandets nationale løn- og arbejdsvilkår er en forudsætning for aftalens indgåelse.

Klima- og energipolitik

Europæisk industri står ved en skillevej som følge af det langt større fokus, der er kommet på forurening og CO₂-udledning. Dette giver store krav til industrien, bl.a. er bilindustrien stillet over for store udfordringer grundet kravene til reduktion af bilernes forurening. Bilindustrien er en væsentlig del af produktionsindustrien i mange europæiske lande og beskæftiger en meget stor arbejdsstyrke og samtidig produceres langt de fleste dieslbiler i Europa. Men også andre væsentlige industrier vil møde krav om at omstille sig til mere grøn produktion; det kan være sværindustrien, kemiindustrien etc. Det er nødvendigt at skabe rammebetingelser for, at de nye teknologier udvikles i tide til at klare sig i den internationale konkurrence, ligesom det er nødvendigt at sikre, at de eksisterende teknologier, mens de pålægges afgifter for at omstille sig til mere energivenlig produktion, ikke udsættes for belastninger, der gør at produktionen i stor målestok flyttes til lande uden nogen form for regulering eller loft over CO₂-udslip. Det er hverken til gavn for den europæiske industri eller for klimaet.

Det er derfor vigtigt, at EU spiller en stærk rolle for at få så mange lande som muligt til at lægge loft over stigningen i deres CO₂-udslip. Dette kan udover at udvise det førerskab, EU allerede har påtaget sig på området, også gøres ved, at EU hurtigt og effektivt leverer de midler udviklingslandene er blevet lovet til klimatilpasningsprogrammer. En global klimaafte er den bedste beskyttelse mod "klimaadflytning" af arbejdspladser. Forberedelsen af miljøkonferencen Rio +20 vil være en stor opgave for det danske formandskab.

Mange industrier og lokalsamfund er også stillet over for nødvendigheden af at gennemføre energibesparelser og energireovering samt anvende mindre forurenende brændstoffer som eksempelvis biobrændsel. Specielt omstillingen fra anvendelse af kul vil være en udfordring for en del europæiske lande. Det er derfor helt nødvendigt, at Europa bliver førende i verden med hensyn til at udvikle alternative energiformer som vindkraft, solceller, bølgeenergi mm. Dette vil også mindske afhængigheden af olie og gas, som i dag leveres fra lande med ustabile politiske systemer.

Omstillingen til et "low carbon society" kræver omfattende forsknings- og innovationsindsats i virksomhederne. Denne omstillingsindsats bør understøttes af en forøget forskningsindsats i renere teknologier, nye materialer mm. på universiteter og andre højere læreanstalter. Vi mener derfor, at der er behov for at udvide EU's rammeprogrammer for forskning betydeligt og åbne for et samarbejde mellem erhvervslivet og forskningsinstitutionerne om konkrete udviklingsprojekter og uddannelse af den fornødne arbejdskraft til at udføre opgaverne i det nye industrisamfund.

Det er i særlig grad nødvendigt at være opmærksom på, at de faglærte og ufaglærte arbejdere i industrien sikres den nødvendige videre- og efteruddannelse, der skal til for at påtage sig de nye "grønne" job. Et studie gennemført af CEDEFOP (European Centre for the Development of Vocational Training) fra juli 2010 viser, at behovet for helt nye uddannelser ikke er så stort, men at det i høj grad drejer sig om at opgradere færdigheder. I studiet påpeges, at færdigheder og kunnen fra de traditionelle industrier i mange tilfælde sagtens kan

anvendes til nye produktionsformer. Der bør derfor oprettes en europæisk uddannelses- og tilpasningsfond for at bistå omstillingsprocessen.

Det er afgørende, at lønmodtagere og arbejdsgivere løbende involveres i diskussionen og udformningen af klimaløsningerne. EFS har påpeget, at der er behov for et fast organ til at sikre dette. Derfor bør der oprettes et permanent rådgivende udvalg om klimatilpasningerne, hvor arbejdsmarkedets parter indgår.

LO opfordrer regeringerne til:

At fortsætte en aktiv indsats i det internationale klimasamarbejde herunder i forberedelsen af Rio +20 topmødet og de årlige COP-møder. I denne sammenhæng er det vigtigt at fokusere på, at der skabes bæredygtighed, hvor såvel beskæftigelsesmæssige, økonomiske og miljømæssige hensyn er ligeværdige.

Innovationsindsatsen

Europæisk erhvervsliv skal de kommende år gennemleve en kraftig innovationsproces i forhold til eksterne brugere, men også internt skal virksomheder arbejde med innovationsindsatsen. Der er i medarbejderstaben på virksomheden opbygget megen viden som kan nyttiggøres i forhold til en mere økonomisk og rationel tilrettelæggelse af produktionen gennem mere effektive processer.

EU's indsats bør ikke alene fokusere på forskningsbaseret eller teknologibaseret innovation, men også understøtte forskellige kilder til innovation. Mange – især små og mellemstore virksomheder – benytter sig af andre kilder til innovation herunder medarbejderne og andre interessentgrupper omkring virksomhederne. Løsningsforslagene kan ofte findes hos medarbejderne, og LO mener, at man i EU bør styrke den praksisnære, medarbejderdrevne innovation.

Kommissionen har i forbindelse med bl.a. "Innovation Union" og forberedelsen af 8. rammeprogram for forskning påpeget nødvendigheden af at fokusere på en række store samfundsmæssige udfordringer som energi og klima, velfærdsinnovation og – teknologi samt sundhed, forebyggelse og livsstil.

LO vil foreslå, at medarbejderdrevne innovation bliver et tema i de europæiske sociale parters kommende arbejdsprogram for 2012 og fremefter.

LO opfordrer formandskabet:

Til at arbejde for, at medarbejderdrevne innovation bliver en del af det kommende forskningsprogram. Forslag på dette område vil også kunne bidrage til at forøge medarbejderne tillid til EU og det indre marked.

VI. Et balanceret indre marked

Ved etableringen af det indre marked for snart 20 år siden forudså man en stor vækst og en øget beskæftigelse i Europa som følge af markedsliberaliseringen. Efterfølgende er begejstringen kølnet på grund af forskellige kommissærers håndtering af det indre marked, hvor der er fokuseret alt for meget på markedsliberalisering end på at skabe en sammenhængende politik til at fremme vækst og beskæftigelse. Da den daværende kommissionsformand Jacques Delors lancerede det indre marked var hans udgangspunkt, at markedsliberaliseringen skulle ske parallelt med en udbygning af en social dimension i Europa, hvilket sene-

re førte til social dialog-processen, hvor arbejdsmarkedets parter kunne indgå aftaler på europæisk basis. 2011 er 20-året for etableringen af det indre marked og det bør anvendes til at genskabe balancen mellem markedet og den sociale udvikling.

I forbindelse med lanceringen af servicedirektivet fremlagde Kommissionen et forslag som på afgørende vis var i strid med europæisk tankegang herunder forslaget om, at oprindel- seslandets regler skulle være gældende for serviceopgaver udført i et andet land. Dette vakte forståelig vrede blandt Europas lønmodtager, men det lykkedes gennem en dialog med Europa-Parlamentet at få et anvendeligt direktiv om service vedtaget. Men sporerne skræmmer for Kommissionens tilgang til det indre marked.

Kommissionen har i efteråret 2010 lanceret et forslag om styrkelse af det indre marked, som har til formål at gøre det indre marked mere populært blandt Europas borgere. Kom- missionens forslag bebuder en række detailregler, som skal gennemføres i de kommende år. Den europæiske fagbevægelses budskab til regeringerne er, at hvis man ikke sikrer, at der er en forsvarlig social dimension i indre markedsreglerne og man ikke samtidig får repareret de skader, EU-domstolen har forvoldt omkring udstationering, bliver det svært at gøre det indre marked populært.

De liberale kræfter i EU ønsker yderligere liberaliseringer i den offentlige sektor med heraf følgende privatiseringer. For os er det klart, at en markedsgørelse af menneskers liv og helbred er uacceptabel, og det skal derfor fortsat være medlemsstaterne, der suverænt be- stemmer over social- og sundhedsområdet og vi har med tilfredshed konstateret, at Kom- missionen indtil har udsat sine initiativer på dette område til 2012.

Det er endvidere spørgsmålet, hvor meget liberaliseringen af offentlige ydelser betyder, hvis der samtidigt sker en koncentration blandt antallet af udbydere, så antallet af virksom- heder, som kan byde på en opgave, er begrænset. Der er også set eksempler på udbud, hvor kun en udbyder har været interesseret og på jernbaneområdet ses en koncentration om for- holdsvist få operatører. Skal offentlige aktiviteter i udbud, skal der sikres et transparent marked med fri konkurrence som en forudsætning for en fri prisdannelse.

En mulighed, som man bør arbejde meget mere med i europæisk sammenhæng, er samspil- let mellem den private og den offentlige sektor i partnerskabsaftaler. En lang række infra- strukturinvesteringer kunne organiseres i selskabsform mellem det offentlige og private investorer eksempelvis arbejdsmarkedets pensionsfonde. Det vil kunne betyde en fremryk- ning af infrastrukturinvesteringer til gavn for samfundet og erhvervslivet og samtidig skabe en værdisikret opsparing i pensionskasserne.

LO opfordrer regeringen til:

At gennemføre en åben diskussion af virkningerne af det indre marked såvel økonomisk som i forhold til medarbejderne. Dette vil være relevant i 2012, som er 20-året for vedta- gelsen af det indre marked.

At starte en diskussion af behovet for europæiske infrastrukturinvesteringer og måder til finansiering af sådanne projekter, som vil have store økonomiske og beskæftigelsesmæssige effekter for Europa.